

VAIDLUSTAJA: AS Atea
HANKIJA: Riigi Info- ja Kommunikatsioonitehnoloogia Keskus
KOLMAS ISIK: Green IT OÜ, Telia Eesti AS, AS SEB Liising

VAIDLUSTAJA SEISUKOHT

Hankija ja Kolmas isik on esitanud 21.03.2024 vastused vaidlustustele. Vaidlustaja leiab, et need ei kummuta ega lükka ümber vaidlustuse ja Vaidlustaja 22.03.2024 menetlusedokumendi põhjendatust. Vaidlustaja palub Vaidlustuskomisjonil vaidlustus rahuldada ja tunnistada kehtetuks hankeotsused Osas 2, millega tunnistati vastavaks ja edukaks Kolmanda isiku pakkumus.

Siiski, ühes punktis Vaidlustaja loobub vaidlustuse etteheitest (s.o sülearvuti müratase, vaidlustuse punktid 7.16 - 7.19). Vaidlustaja on tellinud Kolmanda isiku poolt tõenäoliselt pakutud sülearvuti HP EliteBook 835¹ mürataseme kontrollmõõtmise. Mõõtmistulemus kinnitab, et sülearvuti HP müratase jääb hankes lubatud 35 dB piiresse. Seetõttu Vaidlustaja loobub mürataseme etteheitest vaidlustusest.

Kõikide muudes punktides jääb Vaidlustaja täies ulatuses vaidlustuses ja Vaidlustaja 22.03.2024 menetlusedokumendis esitatu juurde. Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine ja edukaks tunnistamine hanke Osas 2 on põhjendamatu ja mitteõiguspärane vähemalt alljärgnevatel punktides.

• Lisaseadmed

1. Kolmanda isiku pakutud järgmised lisaseadmed ei vasta hankenõudele ja Hankija ei ole teostanud siin sisulist kontrolli.

2. Juhtmevaba arvutihiir ja klaviatuur (komplekt)

4. Juhtmevaba arvutihiir ja klaviatuur (komplekt)

Vastavustabeli kohaselt on mõlema lisaseadmete komplekti puhul nõutud², et „USB saatja peab olema vähemalt AES-128 krüpteeringuga ning ei tohi arvuti korpusest eemale ulatuda rohkem kui **0,7 cm**.“

2. Kolmanda isiku pakkumuses võib olla formaalselt väidetud, et USB saatja ei ulatu arvuti korpusest eemale rohkem kui 0,7cm, kuid esineb põhjendatud kahtlus, et pakutud lisaseadmed hankenõudele tegelikult ei vasta. Seda tõendab ka Vaidlustaja läbiviidud vastava juhtmevaba arvutihiire ja klaviatuuri komplekti mõõtmistulemus (vt foto kontrollmõõtmise tulemusest vaidlustuse lisa 4). Mõõtetulemus kinnitab, et Kolmanda isiku seadmete puhul ulatub USB arvuti korpusest eemale **0,77 cm**, mis igal juhul ületab hankenõudes lubatud („ei tohi arvuti korpusest eemale ulatuda rohkem kui 0,7 cm“).
3. Ei ole võimalik nõustuda Hankija 21.03.2024 vastuse p 2.28 käsitlesega, et USB saatja võib arvuti korpusest ka rohkem kui 0,7 cm eemale ulatuda, kuna hankenõue „mitte rohkem kui 0,7 cm“ olevat kümnendiku täpsusega, mitte sajandiku täpsusega.

Hankenõue on siinkohal konkreetne ja ühene: „**mitte rohkem kui 0,7 cm**“. Lubamatu on hankija poolt laiendatud ja hankenõudest väljuv tõlgendus, et USB võib korpusest eemal olla rohkem kui 0,7 cm. Kui hankenõue on „mitte rohkem kui 0,7 cm“, tähendabki see maksimaalselt kuni 0,7 cm (aga mitte 0,72 cm, 0,77 cm või veel rohkem). Analoogiana, kui nõue on „mitte rohkem kui 7 cm“, tähendabki see maksimaalselt kuni 7 cm (aga mitte 7,2 cm, 7,7 cm või rohkem).

¹ Kolmas isik on tõenäoliselt pakunud seda mudelit HP EliteBook 835 13 inch G10 või HP EliteBook 830 13 inch G10. Sõltumata sellest, mis HP mudelit on pakutud, on nende näitajad samad.

² Vastavustabelis alabel „K1 Lisaseadmed“, Jrk 19 ja Jrk 36

4. Kuid isegi kui hüpoteetiliselt hankenõuet laiendatult ja nõudes sätestatust väljuvana tõlgendada - mis ei ole õiguspärane - on 0,77 ka ümardatult 0,8 (aga mitte 0,7). Matemaatikareeglite kohaselt ei saa 0,77 ümardada allapoole 0,7-ks.
5. Argielus võib väidelda, et mis see väike erinevus 0,7 cm asemel 0,77 cm olulist muudab, kuid riigihangetes peab rangelt lähtuma hanke alusdokumentide nõuetest. Riigihankeõiguse tähenduses on hankenõudele „läbi sõrmede vaatamine“ lubamatu ja õigusvastane.
6. Asjaolu, et Kolmas isik on oma pakkumuses formaalselt kinnitatud, et pakutud lisaseade vastab hankenõudele, ei välista ega vabanda Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise põhjendamatu ja õigusvastasust. Muuhulgas peab hankija sisuliselt tuvastama ja kontrollima, kas kõik pakutud tooted vastavad kõikides parameetrites alusdokumentides sätestatud nõuetele. Seda enam käesolevas hankes, kus kõik pakkujad pidid viima Hankijale testimiseks ja pakkumuse vastavuse kontrollimiseks oma pakutud sülearvuti ühes lisaseadmetega hiljemalt 04.01.2024.
7. Asjakohane on meenutada ka RHS seletuskirjas pakkumuse vastavuse kontrollimise kohta antud selgitust. Vt RHS eelnõu seletuskirjas, lk 99: „Pakkumuse vastavuse kontroll peab olema sisuline. Seetõttu on taunitav praegusel ajal sage praktika, mille kohaselt hankija kontrollib pakkumuse vastavust, st hankelepingu eseme vastavust tehnilisele kirjeldusele üksnes pakkuja kinnituse kaudu. Esmajoones tekib see probleem asjade hankelepingute puhul, kus pakkuja esitab tehnilisele kirjeldusele vastavuse tõendamiseks üksnes tootja poolt informatsioonilise teabena antud toote spetsifikatsiooni, mille siis omakäeliselt allkirjastab. Selline paljasõnaline kinnitus ei saa olla piisavaks toote tehnilisele kirjeldusele vastavuse tõendamiseks. Eelkõige tuleb hankelepingu eseme vastavust tehnilisele kirjeldusele tõendada hankija poolt nõutud märgiste, sertifikaatide, vastavushindamisasutuse katsearuande või muude samaväärsete märgiste, sertifikaatide või katsearuannetega.“

- **Sülearvuti klaviatuur**

- i) **Sülearvuti klaviatuur ei ole tootjapoolne Eesti klaviatuur**

8. Vaidlustaja jääb seisukoha juurde, et Kolmanda isiku pakkumus ei vasta klaviatuuri osas hankenõudele (**Eesti paigutusega** ning klahve märgistustega: „<“, „>“ ja „windows klahvi“ sisaldav **klaviatuur**) ning samuti hankenõuetele tootja ja tootjagarantii kohta.

Seda, et Eesti paigutusega klaviatuur peab olema sülearvuti tootjapoolne, kinnitab ka pakkumuste hindamiskriteerium.³

9. Kolmanda isiku pakkumuses võib olla formaalselt kinnitatud, et pakutud sülearvutil HP on Eesti paigutusega klaviatuur tootja poolt, kuid tegelikkuses Kolmanda isiku pakutud sülearvuti hankenõudeid klaviatuuri osas ei täida ega täita ei saa. Tootja HP üldse ei toodagi sülearvuteid Eesti paigutusega klaviatuuriga ja ainuüksi seetõttu ei saa Kolmanda isiku pakutud sülearvuti olla tootjapoolse Eesti klaviatuuriga. Seda kinnitavad muuhulgas järgnevad asjaolud ja tõendid.

ESITEKS

10. Maailma mõistes on Eesti turg väike, mistõttu suurem osa sülearvutite tootjaid Eesti paigutusega klaviatuuri ei tooda. Eesti klaviatuuriga sülearvuteid ei tooda ka suurtootja HP, kelle sülearvutit pakkus Kolmas isik.

Sülearvutite klaviatuuride kohta toome ka erialaportaali Digigeeenius artikli „Sülearvuti klaviatuur – mis neis erinevat on?“ [lisa 1]. Muuhulgas on artiklis selgitatud: „**Kuivõrd eesti keele kasutajaid on maailmas käputäis ja Õ-tähega keeli vähe, ei toodeta nii erilise keele tarbeks just palju õige klaviatuuriga sülearvuteid. Nii kohtab meie sülearvutiturul palju erinevaid klaviatuuripaigutusi - peamiselt Rootsi, USA ja UK asetusega klaviatuure. Peamine vahe on erinevate keelte tähed, kuid ka mõnede nuppude asupaik ja kuju. /.../ Ajapikku on**

³ Sülearvuti klaviatuuri kleebised. Sülearvuti klaviatuuril on lubatud kleebiste kasutamine Eesti paigutuse saavutamiseks. 5 punkti saab pakkumus, mille sülearvuti klaviatuuril kleebiseid ei ole kasutatud (st on tootjapoolne klaviatuur tähemärkidega)

Eesti turg tehnikamaailmas piisavalt tähtsaks saanud ja **on üksikuid tootjaid (Dell, tellimisel ka Lenovo)**, kes teevad meie väikse turu jaoks oma tähtedega klaviatuuri, kus ilutsevad kõik meie täpitähed – Õ, Ä, Ö ja Ü.“

TEISEKS

- Asjaolu, et HP üldse ei tooda sülearvuteid Eesti paigutusega klaviatuuriga on tuvastav ka tootja HP avalikult juurdepääsetavalt veebilehelt <https://partsurfer.hp.com/partsurfer/>.

Tootja HP vastaval veebilehel on ammendavalt leitavad kõik keeled, millistega klaviatuuridega HP toodab sülearvuteid. Eesti klaviatuuri HP ei tooda ja ei paku.

Table 5-20 Spare part country codes

For use in country or region	Spare part number	For use in country or region	Spare part number	For use in country or region	Spare part number
Belgium	-A41	Israel	-BB1	Slovenia	-BA1
Brazil	-201	Italy	-061	South Korea	-AD1
Bulgaria	-261	Japan	-291	Spain	-071
Czech Republic and Slovakia	-FL1	Kazakhstan	-DF1	Sweden and Finland	-B71
Denmark, Finland, and Norway	-DH1	Latin America	-161	Switzerland	-BG1
France	-051	The Netherlands	-B31	Taiwan	-AB1
French Canada	-DB1	Northern Africa	-FP1	Thailand	-281
Germany	-041	Norway	-091	Turkey	-141
Greece	-151	Portugal	-131	Turkey-F	-541
Hungary	-211	Romania	-271	Ukraine	-BD1
Iceland	-DD1	Russia	-251	United Kingdom	-031
India	-D61	Saudi Arabia	-171	United States	-001

- Tehnilise kirjelduse kohaselt pidi Hankijal olema võimalik tootja avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt kontrollida pakutud toodete detailset tehnilist kirjeldust. Tehnilise kirjelduse p 3.9 kohaselt „**Igal hankijal peab olema pakkumuste avamisest alates võimalik kontrollida tootja poolt avalikult ja anonüümselt ligipääsetavalt veebilehelt pakutavate asjade detailset tehnilist kirjeldust**“ Tehnilise kirjelduse p 3.13 kohaselt „**Kõik sülearvutid ja tarkvara peavad olema alates pakkumuse esitamise tähtajast tootja ametlikus avalikus toodete nimekirjas.**“

Seega oli Hankijal juba ka tootja HP veebilehelt tuvastatav ja kontrollitav, et tootja HP üldse ei tooda Kolmanda isiku pakutud sülearvutit Eesti klaviatuuriga. Hankija poolt Kolmanda isiku pakkumuse vastaks tunnistamine Osas 2 kinnitab, et Kolmanda isiku pakkumuse vastavuse kontroll on olnud igal juhul defektne ja Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine on põhjendamatult ja ekslik.⁴

Kolmas isiku pakkumusega esitatud HP Finland Oy 10.12.2023 formaalne kinnitus Eesti paigutusega klaviatuuri kohta (üldsõnaline lause „*The provided laptop' keyboards in Estonia layout*“) ei muuda olematuks ja on vastuolus tõsiasiaga, et tootja HP üldse ei toodagi sülearvuteid Eesti paigutusega klaviatuuriga. Vastav asjaolu oli Hankijale tuvastav muuhulgas tootja HP avalikult ligipääsetavalt veebilehelt.

Tootja veebilehelt⁵ Eesti paigutusega klaviatuuri ei nähtu ega ei saagi nähtuda, kuna HP lihtsalt ei tooda sülearvuteid Eesti klaviatuuriga. Asjaolu, et pakkumuses on formaalselt deklareeritud sülearvuti klaviatuuri

⁴ Samuti on põhjendamatult pakkumuste hindamisel Kolmanda isiku pakkumusele klaviatuuril kleebiste puudumise eest antud 5 punkti. Hankija tugines ekslikult Kolmanda isiku väitele, et pakutud sülearvutit tootjapoolne Eesti paigutusega klaviatuur.

⁵ <https://partsurfer.hp.com/partsurfer/>

vastavust hankenõudele ei välista Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamise otsuse põhjendamatust ja õigusvastasust. Pakkumuse vastavuse kontroll peab olema sisuline. Seda enam käesolevas hankes, kus kõik pakujad pidid esitama Hankijale testimiseks ja pakkumuse vastavuse kontrollimiseks oma pakutud sülearvuti ühes lisaseadmetega (Tehniline kirjeldus p 3.15).

KOLMANDAKS

13. Asjaolu, et tootja HP üldse ei tooda sülearvuteid Eesti klaviatuuriga kinnitab ka HP ametliku hoolduspartneri Fujitsu Estonia AS⁶ 26.03.2024 kiri [lisa 2].

Tootja HP ametlik hoolduspartner selgitab:

“Eesti paigutusega klaviatuuriga sülearvuteid ei ole võimalik tootjalt HT saada. HP pole kunagi tootnud ja ei tooda sülearvuteid Eesti klaviatuuriga. See kehtib mh mudelitele HP EliteBook 830, 835, 840, 845.

Lähim klaviatuur Eesti omale, mida tootja HP pakub on Skandinaavia klaviatuur (SWE/FI).

Eesti paigutusega klaviatuur tähendab arusaadavalt sellist klaviatuuri:

~	!	"	#	¤	%	&	/	()	=	?	'	←
1	2 @	3 £	4 \$	5 €	6	7 {	8 [9]	0 }	+	\	.	Backspace
Tab	Q	W	E	R	T	Y	U	I	O	P	Ü	Ö	Enter
Caps Lock	A	S	D	F	G	H	J	K	L	Ö	Ä	*	
Shift	>	Z	X	C	V	B	N	M	;	:	-	Shift	
Shift	<		Ž						,	.	-	Shift	
Ctrl	Win Key	Alt							Alt Gr	Win Key	Menu	Ctrl	

NELJANDAKS

14. Vaidlustaja on ka ise tootja HP ametlik partner Eestis www.atea.ee/atea/partnerid/ ja seeläbi detailselt kursis HP sülearvutite näitajatega. Tootja HP sülearvutitel Eesti paigutusega klaviatuuri puudumine ja selle mittetootmine oli ka üks tegur, miks Vaidlustaja ise ei pakkunud hanke Osas 2 sülearvutit HP.

VIIENDAKS

15. Hankija ja Kolmas isik on keeldunud Vaidlustajale välja andmast isegi fotot sülearvuti klaviatuurist, mille Kolmas isik Hankijale testimiseks ja pakkumuse vastavuse kontrollimiseks esitas, väites et isegi foto klaviatuurist on Kolmanda isiku ärisaladus. Samuti on jäänud tulemuseta Vaidlustaja poolt Vaidlustuskomisjonile 21.03.2024 esitatud taotlus klaviatuurist foto väljastamiseks.
16. Arvestades asjaolu, et HP üldse ei tooda sülearvuteid Eesti paigutusega klaviatuuriga (mida kinnitavad ka tootja eelviidatud veebileht ja muud ülalnimetatud tõendid) saab eeldada, et Kolmanda isiku poolt Hankijale testimiseks esitatud sülearvutil (nn demoseade) on klaviatuur Kolmanda isiku poolt muudetud (klahvidele tähti/märke/sümboleid juurde või peale graveeritud), loomaks muljet tootjapoolsest Eesti paigutusega klaviatuurist.

Tootja klaviatuuri muutmine pakkuja poolt ei ole hankes nõutud tootjapoolne Eesti klaviatuur. Veelgi enam, vastavalt Tehnilisele kirjeldusele 3.2 „Kõikide samasuguste asjade komponendid ja samasugused **asjad tervikuna peavad olema läbivalt toodetud sama tootja poolt** ja neile peab olema omistatud sama tootekood (ingl. k part number)“. Tehnilisele kirjelduse p 3.6 kohaselt „Kõik sülearvutid /.../ peavad olema toodetud sama

⁶ Lisaks HP-le on Fujitsu Estonia AS tootjate Samsung, Fujitsu, Philips ja BENQ ametlik hoolduspartner: <https://www.fujitsu.ee/remont/>

tootja (ettevõtja) poolt.“ See tähendab ühtlasi, et sülearvuti tervikuna (sh Eesti paigutusega klaviatuur) peab olema toodetud tootja poolt ehk antud juhul HP poolt. Asjaolul, kus HP isegi ei tooda sülearvuteid Eesti klaviatuuriga ei saa Kolmanda isiku poolt Hankijale esitatud demoseadme klaviatuur olla tootjapoolne Eesti paigutusega klaviatuur.

Samuti peavad pakutud kõik tooted olema tootjagarantiiga. Vastavalt hankepingule p 17 (Garantii): „Asjadel peab /.../ olema tootjagarantii. Garantiikohustusega peavad olema hõlmatud ka kõik täitja poolt tarnitavad lisaseadmed ja -komponendid.“ Tootjagarantii kõikidele toodetele oli nõutud ka Vastavustingimustes. Asjaolul, kus tootja HP üldse ei tooda sülearvuteid Eesti paigutusega klaviatuuriga, ei saa Kolmanda isiku poolt Hankijale esitatud demoseadme muudetud klaviatuur olla tootjapoolne Eesti klaviatuur ning sellisele muudetud klaviatuurile ei saa kehtida hankes nõutav tootjagarantii.

17. Selguse huvides kordame, milline on **Eesti paigutusega klaviatuur** ja milline Skandinaavia (Rootsi) paigutusega klaviatuur:

Eesti paigutusega klaviatuur:

~ `	! 1	" 2 @	# 3 £	¤ 4 \$	% 5 €	& 6	/ 7 {	(8 [) 9]	= 0 }	? +	' \	← Backspace
Tab ⇐⇐	Q	W	E €	R	T	Y	U	I	O	P	Ü	Ö §	Enter ↵
Caps Lock ⇧	A	S š	D	F	G	H	J	K	L	Ö	Ä ^	* ' ½	
Shift ⇧	> <	Z ž	X	C	V	B	N	M	; ,	: .	- _	Shift ⇧	
Ctrl	Win Key	Alt							Alt Gr	Win Key	Menu	Ctrl	

Seda, et Eesti paigutusega klaviatuur tähendab just sellist klaviatuuri nagu ülaltoodu, kinnitab muuhulgas nii erialaportaali Digigeenius artikkel „Sülearvuti klaviatuur - mis neis erinevat on?“ [lisa 1], HP ametliku hoolduspartneri selgituskiri [lisa 2] kui Vikipeedia artikkel „Klaviatuur (infotehnoloogia)“ [lisa 3].

Skandinaavia paigutusega klaviatuur:

1/2 \$! 1	" 2 @	# 3 £	¤ 4 \$	% 5 €	& 6	/ 7 {	(8 [) 9]	= 0 }	? +	' \	← Backspace
Tab ↔	Q	W	E €	R	T	Y	U	I	O	P	Å	^ ~	Enter ↵
Caps Lock ⇧	A	S	D	F	G	H	J	K	L	Ö	Ä	* .	
Shift ⇧	> <	Z	X	C	V	B	N	M μ	; ,	: .	- _	Shift ⇧	
Ctrl	Win Key	Alt								Alt Gr	Win Key	Menu	Ctrl

Eeltoodust näeme, et Eesti ja Skandinaavia klaviatuuril on erinevused vähemalt 8 klahvi puhul. See, kui Kolmanda isiku poolt Hankijale testimiseks esitatud sülearvutil (demoseade) on tootja klaviatuuri muudetud (klahvidele tähti/märke/sümboleid juurde või kõrvale graveeritud loomaks muljet tootjapoolsest Eesti klaviatuurist), ei ole hankes nõutav tootjapoolne Eesti paigutusega klaviatuur.

Kolmanda isiku poolt Hankijale testimiseks esitatud sülearvuti (demoseadme) klaviatuuril on Eesti paigutusega klaviatuuri mulje loomiseks tõenäoliselt:

- Skandinaavia klaviatuuril on klahvile **Å** juurdegraveeritud Eesti täht **Ü**
- Skandinaavia klaviatuuril on klahvile märkidega **Λ**, **..**, **~** juurdegraveeritud Eesti täht **Õ** ja **§**
- Skandinaavia klaviatuuril on klahvile **S** juurdegraveeritud täht **Š**
- Skandinaavia klaviatuuril on klahvile **Z** juurdegraveeritud täht **Ž**
- muud erinevused klahvidel, mis esinevad Eesti ja Skandinaavia klaviatuuridel (nt Skandinaavia klaviatuuril on klahvil **M** märk **µ**, mida Eesti klaviatuuril ei ole; $\frac{1}{2}$ ja **§** erinev asukoht ja dubleerimised).

Kuivõrd Vaidlustajale ei ole võimaldatud fotot Kolmanda isiku poolt Hankijale esitatud sülearvuti klaviatuurist palume Kolmanda isiku sülearvuti (demoseadme) klaviatuuri erinevused Vaidlustuskomisjonil klaviatuuri ülevaatusel tuvastada.

Kolmanda isiku võimalik Eesti ja Skandinaavia „hübriidklaviatuur“ või muul viisil tootjapoolse klaviatuuri ümbertegemine ei ole hankes nõutav tootjapoolne Eesti paigutusega klaviatuur. See on lubamatu trikitamine loomaks muljet tootjapoolsest Eesti paigutusega klaviatuurist (mida see ei ole) ja saada kleeibiste puudumise eest pakkumuste hindamisel alusetult 5 punkti. Tootjapoolse klaviatuuri muutmine pakkuja poolt ei ole hankes nõutud tootjapoolne Eesti klaviatuur. Muuhulgas ei tohi klahvidel olla mingeid täiendavaid tähti, märke, sümboleid, mida Eesti paigutusega klaviatuuril ei esine, sh üleliigseid märke, sümboleid ja tähti (nt Skandinaavia klaviatuuri tähti nagu **Å**).

18. Oluline on veelkord rõhutada, et Kolmanda isiku pakkumuse vastavuse kontrolli defektsus klaviatuuri osas puudutab otseselt ka pakkumuste hindamist, kuna klaviatuur oli pakkumuse hindamiskriteeriumiks (tootjapoolse Eesti paigutusega klaviatuuri eest oli võimalik saada 5 punkti). Hindamiskriteerium „Sülearvuti klaviatuuri kleeibised“ - *Sülearvuti klaviatuuril on lubatud kleeibiste kasutamine Eesti paigutuse saavutamiseks. 5 punkti saab pakkumus, mille sülearvuti klaviatuuril kleeibiseid ei ole kasutatud (st on tootjapoolne klaviatuur tähemärkidega).*

Nagu eelpool selgitatud on Kolmanda isiku pakkumuse vastavaks tunnistamine igal juhul põhjendamatult tulenevalt sellest, et Kolmanda isiku pakutud sülearvutil ei saa olla tootjapoolset Eesti paigutusega klaviatuuri. Ei väsi kordamast, et HP üldse ei toodagi sülearvuteid Eesti paigutusega klaviatuuriga.

Hanke alusdokumendid ei näe ette võimalust, et pakkuja võiks tootjapoolse klaviatuuri ümber teha klahvidele tähtede-märkide-sümboolide juurdegraveerimisega, loomaks muljet tootjapoolsest Eesti paigutusega klaviatuurist. Tootjapoolse klaviatuuri muundamine pakkuja poolt ei ole hankes nõutud tootjapoolne Eesti paigutusega klaviatuur. Igal juhul on põhjendamatult ja ebaõige 5 punkti andmine klaviatuuril kleeibiste puudumise eest sellisele pakkumusele, kus pakkuja on Hankijale testimiseks esitatud sülearvuti klaviatuuri omalt poolt muutnud.

Kolmanda isiku esitatud demoseadme võimalik Eesti ja Skandinaavia „hübriidklaviatuur“ või muul viisil tootjapoolse klaviatuuri omapoolne ümbergraveerimine ei ole hankes nõutud tootjapoolne Eesti paigutusega klaviatuur. See on lubamatu trikitamine loomaks muljet tootjapoolsest Eesti paigutusega klaviatuurist (mida see ei ole) ja saamaks klaviatuuril kleeibiste puudumise eest pakkumuste hindamisel alusetult 5 punkti. Tootjapoolse klaviatuuri muundamine pakkuja poolt ei ole hankes nõutud tootjapoolne Eesti klaviatuur. Muuhulgas ei tohi klahvidel olla mingeid üleliigseid tähti, märke, sümboleid, mida Eesti paigutusega klaviatuuril ei esine (sh täiendavaid või dubleerivaid märke, sümboleid ja Skandinaavia klaviatuuri tähti nagu **Å**).

Klaviatuuri eest antud 5 punkti tõttu osutus Kolmanda isiku pakkumus napilt edukaks Vaidlustaja ees (Kolmanda isiku pakkumus sai kokku 90,73 punkti, Vaidlustaja pakkumus kokku 89,02 punkti).

ii) Sülearvuti klaviatuur ei ole hankes nõutud tootjapoolne integreeritud klahvide altvalgusega Eesti paigutusega klaviatuur

19. Vaidlustaja jääb 18.03.2024 vaidlustuses toodud seisukohtade juurde. Juhime siinkohal vaid tähelepanu, integreeritud klahvide altvalgus puhul peavad eranditult kõik klahvid ning klahvide peal olevad kõik tähed, märgid ja sümboolid olema integreeritud altvalgustusega. Ka hämaras või pimedas töötades peavad kõik tähed, märgid ja sümboolid olema kiiresti leitavad ja nähtavad.

- **Sülearvuti ekraani heledustugevus (möödühik nitt)**

20. Vaidlustaja jääb vaidlustuse ja Vaidlustaja 22.03.2024 menetlusedokumendi seisukohtade juurde, et:
- a) Sülearvuti HP ekraani heledustugevus ei ole 1000 nitti, vaid kindlasti igal juhul madalam. See on õigupoolest kirjas juba HP tootespetsifikatsioonides: „*Actual brightness will be lower with /.../ SureView.*“
 - b) Hankija ei teostanud Kolmanda isiku pakutud sülearvuti HP ekraani heledustugevuse osas piisavat kontrolli ning tugines formaalsele ja eksitavale kinnitusele, et HP ekraani heledustugevus on 1000 nitti. Kolmanda isiku pakutud sülearvuti HP ekraani heledustugevus on fundamentaalse tähtsusega ka seetõttu, et see on pakkumuste hindamiskriteeriumiks.
 - c) Sülearvuti HP ekraani heledustugevus ei ole 1000 nitti (vaid kindlasti madalam) ja seetõttu on igal juhul ekslik pakkumuste hindamisel „kõrgeimaks väärtuseks“ võetud ekraani heledustugevus 1000 nitti ning tagajärjena nii Vaidlustaja pakkumusele omistatud hindepunktid kui pakkumuste hindamine ja Kolmanda isiku edukaks tunnistamine tervikuna.
21. Ekslik ja asjakohatu on Hankija 21.03.2024 vastuse punktides 2.37 - 2.38 esitatud arutluskäik, et **privaatsusfiltriga**⁷ ongi kõikide sülearvutite ekraani heledustugevus omajagu madalam, mistõttu ei olevat tähendust asjaolul, et Kolmanda isiku pakutud sülearvutil HP on ekraani heledustugevus privaatsusfiltri sisselülitamisel vähem kui 1000 nitti.

Hankija on siinkohal asjad sassi ajanud ja teinud põhimõttelisi väärtäreläusi. Küsimus sellest, kas Kolmanda isiku pakutud sülearvutil HP on privaatsusfiltri funktsioon sisse lülitatud⁸ või mitte, ei oma siinkohal isegi tähendust. Hankija on tähelepanuta jätnud, et sülearvutil HP jääb ekraani heledustugevus igal juhul alla 1000 nitti ka siis, kui privaatsusfilter (Sure View) on välja lülitatud ehk mitteaktiivne. Ehk siis sõltumata sellest, kas sülearvutil HP on privaatsusfilter välja või sisse lülitatud, on ekraani heledustugevus igal juhul alla 1000 nitti, mis on kirjas ka juba HP tootespetsifikatsioonides. Seda kinnitab ja tõendab muuhulgas alljärgnev:

ESITEKS

22. See, et pakutud sülearvuti HP ekraani heledustugevus ei ole 1000 nitti (vaid kindlasti vähem) nähtub juba HP tootjaspetsifikatsioonidest. Seda on välja toodud muuhulgas nii HP EliteBook 830 kui HP EliteBook 835 tootespetsifikatsioonides.

HP tootjaspetsifikatsioonis nähtub, et ekraani heledustugevus („Brightness“) on sõltuvalt mudeli variandist 250 nitti või 400 nitti. Vt HP spetsifikatsioonides, lk 5-6 („DISPLAY, Non-Touch“). Taoline ekraani heledustugevus 250 või 400 nitti on kooskõlas teiste tootjate sama klassi sülearvutitega, mille heledustugevused jäävad vahemikku 300 kuni 500 nitti. Enamik jäävad kusjuures alumisse otsa (300 nitti või alla). Heledustugevus 500 nitti või veel üle on juba vähestel sülearvutitel, eelkõige Apple Macbookid ja DELL.

Tõsi, HP spetsifikatsioonides on ka üks optsioon „Sure View“, mille puhul on viidatud heledustugevusele 1000 nitti („1000 nits, 100% sRGB with HP Sure View Reflect integrated privacy screen“). Oluline ja määrav on seejuures aga tootja poolt selle juurde lisatud selgitus „**Actual brightness will be lower with /.../ Sure View**“.

Seega ka „Sure View“ variandiga on HP sülearvuti mistahes mudeli puhul ekraani heledustugevus igal juhul alla 1000 nitti, mis on juba tootjaspetsifikatsioonides välja öeldud. Ei oma tähtsust, kas Sure View on välja või sisse lülitatud – igal juhul jääb HP ekraani heledustugevus alla 1000 nitti.

Vastav 1000 nitti on üksnes tootjapoolne reklaaminipp (erialafoorumis on nimetatud „marketing hype“) toote vastu suurema huvi tekitamiseks, aga mitte HP sülearvuti ekraani heledustugevus. Milline on siin sülearvuti ekraani tegelik heledustugevus HP oma spetsifikatsioonides ei avalda (tootja ütleb tootespetsifikatsioonis välja vaid selle, et tegelik heledustugevus jääb alla 1000 nitti).

⁷ Olgu tegemist sülearvutisse sisseehitatud privaatsusfiltriga nagu Kolmanda isiku pakutud sülearvutil HP või ekraanile eraldi tootena paigaldatav privaatsusfiltriga

⁸ Korrektne on hankija märkus selle kohta, et sülearvuti HP privaatsusfiltri funktsiooni sisselülitamisel langeb heledustugevus veelgi (ja seda drastiliselt)

23. Eksitav ja ainetu on Kolmanda isiku 21.03.2024 vastuse p 12 argumentatsioon, et HP tootespetsifikatsiooni kohaselt on sülearvuti ekraani heledustugevus 1000 nitti ja puudub alus kahelda tootja esitatud andmetes. Nagu selgitatud, ei ole õigupoolest HP tootespetsifikatsioonides väidetud, et ekraani heledustugevus on 1000 nitti. Vastupidi, ka HP tootespetsifikatsioonides on välja toodud, et see on alla 1000 nitti („Actual brightness will be lower with /.../ Sure View“).

Hankija ei ole HP tootespetsifikatsiooni piisava hoolikusega lugenud, kuna juba tootjaspetsifikatsioonides on õigupoolest öeldud ja arusaadav, et isegi kõnealuse „Sure View“ optsiooni puhul jääb sülearvuti ekraani heledustugevus igal juhul alla 1000 nitti.

TEISEKS

24. Seda, et HP ekraani heledustugevus jääb igal juhul alla 1000 nitti kinnitab ka Tallinna Tehnikaülikooli elektroenergeetika ja mehhatroonika instituut. Lisatud instituudi esindaja 01.04.2024 kiri [lisa 4].

Selgituseks, et kuigi instituut jõudis teha mudeli HP EliteBook 835 G 10 mõõtmise, siis isegi kui Kolmas isik on pakkunud sisuliselt identsete näitajatega sülearvutit HP EliteBook 830 G10 või muud HP mudelit, kehtib järeldus, et ekraani heledustugevus jääb alla 1000 nitti, ka muude HP EliteBook mudelite puhul. Sülearvuti HP ekraani heledustugevus on igal juhul alla 1000 nitti.

KOLMANDAKS

25. Kolmanda isiku poolt pakkumuses HP sülearvuti ekraani heledustugevuseks 1000 nitti väitmine pidi Hankijal kui IT-valdkonnas pädeval hankijal igal juhul tekitama kahtluse selle tegelikkusele vastavuses. Kordame, et see on tuvastav juba HP tootespetsifikatsioonides ja ainuüksi seetõttu pidi Hankija aru saama, et ekraani heledustugevus ei ole Kolmanda isiku väidetud 1000 nitti. Hankija oleks pidanud teostama Kolmanda isiku pakkumuse sisulist kontrolli ning välja selgitama, mis on pakutud sülearvuti HP tegelik ekraani heledustugevus. Seda enam asjaoludel, kus ekraani heledustugevus on pakkumuste hindamiskriteerium.
26. Toome analoogia HP sülearvuti mudeli HP EliteBook 865⁹, mille tootespetsifikatsioonis on samuti reklaamjutt 1000 nittist ühes selgitusega, et ekraani tegelik heledustugevus jääb alla 1000 nitti („Actual brightness will be lower with /.../ Sure View“).

Erialaspetsialistid on teostanud kõnealuse HP sülearvuti ekraani heledustugevuse kontrollmõõtmised ja tuvastanud, et ekraani heledustugevus on igal juhul alla 100 nitti. Veelgi enam, see on drastiliselt vähem kui 1000 nitti nii siis, kui privaatsusfilter on välja lülitatud või sisse lülitatud.

Vt erialafoorum „NotebookCheck“ arvustus [lisa 5] sülearvuti HP ekraani heledustugevusest ja seal saadud tulemused:

Brightness	100%	90%	80%	70%	60%	50%	40%	30%	20%	10%	0%
Sure View turned off	865	729	634	535	436	332	252	216	180	142	105
Sure View turned on	157	146	136	125	115	104	94	83	72	62	51

NELJANDAKS

⁹ Spetsifikatsioon kättesaadav <https://h20195.www2.hp.com/v2/GetPDF.aspx/c08098772.pdf>

27. Kolmanda isiku poolt pakkumuses sülearvuti HP ekraani heledustugevusena 1000 nitti väitmine pidi Hankijal kui IT-valdkonnas pädeval hankijal igal juhul tekitama kahtluse selle tegelikkusele vastavuses ja seda isegi antud juhul, kus Hankija ei tutvunud piisava hoolsusega HP tootespetsifikatsioonidega, kus see välja toodud.

Tavapäraselt on äriklassi sülearvutite ekraani heledustugevus suurusjärgus 300 kuni 500 nitti. Vt erialaportaali Digigeeenius artikkel „Oluline küsimus: kui palju nitte peab olema ühel heal sülearvuti ekraanil?“ (vaidlustuse lisa 5): „Sülearvutite ekraanid on tavaliselt heledusega 300 - 500 nitti. Kui ekraan on läikiva pinnaga, siis võiks olla paneel suurema heledusega (rohkem nitte), mati pinnaga võib heledus olla väiksem, sest siis peegeldused nii palju ei sega. /.../. Praegu peaksid kõige heledama ekraanipaneeliga sülearvutid olema näiteks Delli XPS 15 seeria ja Apple'i uued MacBookid, mille heledus ulatub kuni 600 nitini.“

28. Asjakohatu on Hankija 21.03.2024 vaidlustuse vastuse p 2.41 – 24.2 argumentatsioon, et sülearvutite ekraanide visuaalsel vaatlusel tundus Kolmanda isiku arvuti ekraani heledustugevus „oluliselt eredam“, mida kinnitavat ka Vaidlustuskomisjonile esitatud Foto 2 ja Foto 3 (Vaidlustajale salastatud).

Ekraani heledustugevust (nitte) ei ole võimalik kontrollida ega tuvastada visuaalse vaatlusega, nagu ei saa silmaga lisaseadmete puhul tuvastada, kas USB kaugus arvuti korpusest ei ole rohkem kui 0,7 cm. Hankija pidi sisuliselt kontrollima ja tuvastama, mis on Kolmanda isiku pakutud sülearvuti HP ekraani tegelik heledustugevus. Tõsiseltvõetav ei ole Hankija poolt ekraanile vaatamise (n.ö kohvipaksu) pinnalt järelduse tegemine, et küllap on sülearvuti HP ekraani heledustugevuseks 1000 nitti.

- **Sülearvuti müratase**

29. Vaidlustaja käesolevaga loobub oma vaidlustuse etteheites punktis sülearvuti müratase (vaidlustuse punktid 7.16 - 7.19). Vaidlustaja tellis Kolmanda isiku poolt tõenäoliselt pakutud sülearvuti HP EliteBook 835 mürataseme kontrollmõõtmise. Mõõtmistulemus kinnitab, et müratase jääb lubatud 35 dB piiresse. Menetlusökonomika huvides Vaidlustaja loobub mürataseme etteheitest.

- **Sülearvuti aku mahutavus**

30. Vaidlustaja jääb 18.03.2024 vaidlustuses ja Vaidlustaja 22.03.2023 menetlusdokumendis esitatud seisukohtade juurde.

Lugupidamisega

/ digitaalallkirjastatud /

vandeadvokaat Marko Mehilane
AS Atea lepinguline esindaja

Lisatud:

Lisa 1 Erialaportaali Digigeeenius artikkel „Sülearvuti klaviatuur – mis neis erinevat on?“¹⁰

Lisa 2 HP ametliku hoolduspartneri Fjuitsu Estonia 26.03.2023 selgituskiri

Lisa 3 Vikipeedia artikkel „Klaviatuur (infotehnoloogia)“¹¹

Lisa 4 Tallinna Tehnikaülikooli elektroenergeetika ja mehhatroonika instituudi 01.04.2024 seisukoht

Lisa 5 Erialaportaalis „NotebookCheck“ sülearvuti HP ekraani heledustugevuse kohta¹²

¹⁰ <https://flex.ee/kasulikku/sulearvuti-klaviatuur>

¹¹ [https://et.wikipedia.org/wiki/Klaviatuur_\(infotehnoloogia\)](https://et.wikipedia.org/wiki/Klaviatuur_(infotehnoloogia))

¹² <https://www.notebookcheck.net/HP-s-1000-nits-Sure-View-panel-is-bright-but-the-picture-quality-is-compromised.677293.0.html>